

REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE

Številka: U-I-281/09-14

Datum: 22. 11. 2011

ZVEZA SVOBODNIH SINDIKATOV SLOVENIJE		
št.: 73-04	Pril.	
Datum prejema: 20-12-2011	Pradnost:	
Oddelek: 1	SM	Projekt:

O D L O Č B A

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti, začetem z zahtevo Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, Ljubljana, ki jo zastopa predsednik mag. Dušan Semolič, ter Sindikata kmetijstva in živilske industrije Slovenije, Ljubljana, ki ga zastopa predsednik Srečko Čater, na seji 22. novembra 2011

odločilo:

- 1. Prvi odstavek 228. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo) se razveljavi v delu, ki se glasi: "odpisuje, delno odpisuje oziroma dovoljuje odlog ali obročno odplačevanje prispevkov za obvezno zavarovanje skladno s kriteriji, ki jih določi svet zavoda", kolikor se nanaša na zavarovance iz 13. in 14. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.**
- 2. Četrti odstavek 39. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ni v neskladju z Ustavo.**
- 3. Zahteva za oceno ustavnosti in zakonitosti Sklepa o določitvi kriterijev za odpis, delni odpis, odlog ter obročno odplačevanje prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (Uradni list RS, št. 106/05) se zavrže.**

Obrazložitev

A.

1. Zveza svobodnih sindikatov Slovenije in Sindikat kmetijstva in živilske industrije Slovenije (v nadaljevanju predlagatelj), reprezentativna sindikata za območje države na podlagi odločb Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, izpodbijata četrty odstavek 39. člena in 228. člen Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (v nadaljevanju ZPIZ-1) ter Sklep o določitvi kriterijev za odpis, delni odpis, odlog ter obročno odplačevanje prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (v nadaljevanju Sklep). ZPIZ-1 naj bi neposredno urejal pričakovano pravico, pravico do pokojnine, ki naj bi pripadala članu sindikata (zavarovancu) ob izpolnitvi pogoja zavarovalne dobe in v višini, ki naj bi bila odvisna od zakonsko določene osnove za odmero pokojnine. Ta naj bi bila odvisna od višine plače, ki jo je delavec prejemal v času, ko je bil zaposlen, in višine plačanih prispevkov iz tega naslova. Obveznost plačevanja prispevkov delavcev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje naj bi temeljila na ureditvi, ki delodajalcu nalaga mesečni obračun prispevkov in vplačilo teh na

posebne račune. Po navedbah predlagateljev naj bi iz zakona izhajalo, da lahko nosilec zavarovanja (Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije – upnik) v zakonsko določenih primerih na predlog zavezanca za plačilo prispevkov – dolžnika (delodajalca) – odloča o odlogu ali odpisu plačila prispevkov. Zavarovancem (članom sindikata) naj posebno pravno varstvo ne bi bilo zagotovljeno. Predlagatelja navajata, da gre v obravnavani zadevi za problem odmere višine pokojnine, ne njenega priznanja. Izpodbijane določbe oziroma predpisi naj bi nesorazmerno in brez zakonite podlage posegali v pravico do pokojnine iz prvega odstavka 50. člena Ustave, ki pa je varovana tudi v okviru 33. člena Ustave.

2. Četrtemu odstavku 39. člena ZPIZ-1, ki določa, da se za izračun pokojninske osnove po tem zakonu vzamejo plače oziroma osnove, od katerih so bili plačani prispevki, zmanjšane za davke in prispevke, ki se obračunavajo in plačujejo od plače po povprečni stopnji v Republiki Sloveniji, predlagatelja očitata neskladje z 2. členom Ustave. Menita, da sta prvi odstavek 39. člena ZPIZ-1, ki določa, da se starostna pokojnina odmeri od mesečnega povprečja plač, ki jih je zavarovanec prejel, oziroma zavarovalnih osnov, od katerih so mu bili obračunani prispevki v katerih koli zaporednih 18 letih zavarovanja po 1. 1. 1970, ki so zanj najugodnejša, in četrti odstavek 39. člena ZPIZ-1 notranje neskladna in zato nejasna. Navedeno trditev utemeljujeta s sklicevanjem na 192. člen ZPIZ-1, ki, kot navajata, ureja izjemi od pravila, zapisanega v 191. členu ZPIZ-1, da se v pokojninsko dobo štejejo le obdobja, za katera so bili plačani prispevki. Na podlagi navedenega sklepata, da iz prvega odstavka 39. člena ZPIZ-1 izhaja, da je višina starostne pokojnine odvisna od mesečnega povprečja plač, od katerih so bili obračunani prispevki. Glede na četrti odstavek 39. člena ZPIZ-1 pa naj bi se ta sklep izkazal za napačnega. Zato menita, da je "napadeni člen" nejasen in notranje neskladen ter zato v neskladju z 2. členom Ustave.

3. Predlagatelja naslavljata enak očitek na 228. člen ZPIZ-1. Določba naj bi bila nejasna in naj bi omogočala različne razlage, ki naj bi privedle do bistveno različnih zaključkov. Menita, da je pri presoji te določbe treba najprej odgovoriti na vprašanje, plačilo katerih prispevkov je lahko odloženo oziroma odpisano. Sprašujeta se, ali so to vsi prispevki ali le prispevki, k plačilu katerih je zavezan delodajalec. V praksi naj bi se uveljavila razlaga, da se določba nanaša na obe vrsti prispevkov, tj. na prispevke delavcev in prispevke delodajalcev. Takšna razlaga naj bi temeljila na 1. in 2. točki prvega odstavka 12. člena Zakona o davčnem postopku (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo – v nadaljevanju ZDavP-2). Zavarovanec (delavec) naj na plačilo prispevkov oziroma na postopke glede odloga ali odpisa plačila prispevkov ne bi imel nobenega vpliva, čeprav naj bi to posegalo v njegovo pravico do višine odmerjene pokojnine. S tem naj sploh ne bi bil seznanjen. Takšen "poseg" v lastninsko pravico delavca naj ne bi bil skladen z 2., 33. in 87. členom Ustave. Druga razlaga naj bi bila bolj zapletena. Pri podajanju te se predlagatelja sklicujeta na 8. člen ZPIZ-1, ki opredeljuje zavarovanca, na 222. in 223. člen ZPIZ-1, ki določata zavezance za plačilo prispevka, 204. člen ZPIZ-1, ki določa vrste prihodkov obveznega zavarovanja, ter prvi odstavek 214. člena ZPIZ-1, po katerem se lahko določenim zavarovancem zmanjšani ali odpisani prispevki iz 204. člena tega zakona štejejo za plačane.

4. Predlagatelja menita še, da je poseg v pravico do pokojnine dopusten le na podlagi zakona. Ker naj pogoji in kriteriji, pod katerimi je mogoče plačilo prispevkov odložiti oziroma odpisati, ne bi bili določeni z zakonom, naj odlog oziroma odpust ne bi bila dopustna. Zato naj bi bil tudi izpodbijani Sklep v neskladju z 2. in 87. členom Ustave.

